

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის“ ფაკულტატიური ოქმის განმარტებითი ბარათი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია“ (შემდგომში - *კონვენცია*) ამ სფეროში ადამიანის უფლებების ყოვლისმომცველი ხელშეკრულება და ყველაზე მაღალი სტანდარტის მქონე ოფიციალური დოკუმენტია. კონვენციით აღიარებული პრინციპები და ღირებულებები საფუძვლად ედება მონაწილე სახელმწიფოების ეროვნულ პოლიტიკას შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების მიმართ და მისი ეფექტური იმპლემენტაცია მნიშვნელოვნად განაპირობებს ამ ქვეყნებში ადამიანის უფლებრივ მდგომარეობას.

კონვენციასა და მის ფაკულტატიურ ოქმს საქართველომ 2009 წლის 10 ივლისს მოაწერა ხელი, თუმცა საქართველოს პარლამენტის 2013 წლის 26 დეკემბრის №1888-რს დადგენილებით რატიფიცირებულ იქნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია“, ხოლო ფაკულტატიური ოქმის რატიფიცირება არ მომხდარა.

ფაკულტატიური ოქმი მიზნად ისახავს კონვენციის განხორციელების მხარდაჭერასა და მონიტორინგს და ითვალისწინებს ორ პროცედურას:

1. უფლებების აღდგენის მიზნით ინდივიდუალური საჩივრების განხილვას (საჩივარს წევრ სახელმწიფოში გავლილი უნდა ჰქონდეს გასაჩივრების ყველა სამართლებრივი ეტაპი) და რეკომენდაციების მიღებას;
2. კონვენციის უხეში და სისტემატური დარღვევების საიმედო მტკიცებულების გამოკვლევას და რეკომენდაციების მიღებას.

საქართველომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის“ რატიფიცირებით განაცხადა, რომ შშმ პირთა სამოქალაქო ინტეგრაცია და მათთვის თანაბარი შესაძლებლობების შექმნის უზრუნველყოფა ქვეყნის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. აღნიშნული პრინციპის განსახორციელებლად ყველაზე თანამიმდევრული, ქმედითი ნაბიჯი სწორედ კონვენციის ფაკულტატიური ოქმის რატიფიცირება იქნება, რომლის მიზანსაც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების რეალიზაციის ხელშეწყობა და კონვენციით გათვალისწინებული პრინციპებისა და ღირებულებების სრულფასოვანი განხორციელება წარმოადგენს.

ფაკულტატიური ოქმის რატიფიცირება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს და მათ წარმომადგენელ ორგანიზაციებს საშუალებას მისცემს სამართლებრივი გარანტიების საფუძველზე განხორციელონ ინდივიდუალური ადვოკატირების ეფექტიანი მექანიზმები.

ამასთან, საქართველომ არაერთი საერთაშორისო და ადგილობრივი ოფიციალური დოკუმენტის საფუძველზე აიღო ვალდებულება მოეხდინა ფაკულტატიური ოქმის რატიფიცირება. კერძოდ, ეს საკითხი აღინიშნა გაეროს ადამიანის უფლებათა საბჭოს მიერ უნივერსალური პერიოდული მიმოხილვის (UPR) რეკომენდაციებში, რომელიც საქართველომ გაიზიარა; ფაკულტატიური ოქმის რატიფიცირების ვალდებულება აიღო საქართველოს მთავრობამ - „საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის 2018-2020 წ.წ. სამთავრობო

სამოქმედო გეგმის“ მიხედვით, მისი რატიფიცირება, როგორც ერთ-ერთი პრიორიტეტი, ასევე შევიდა საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის სამოქმედო გეგმაშიც.

შესაბამისად, საქართველო მზად არის შეასრულოს საერთაშორისო და ადგილობრივ დონეზე ნაკისრი ვალდებულებები და მოახდინოს ფაკულტატური ოქმის რატიფიცირება, რაც ხელს შეუწყობს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების რეალიზაციას, დისკრიმინაციის აღმოფხვრას და კონვენციით მოცემული პრინციპებისა და ღირებულებების სრულფასოვან იმპლემენტაციას.

ამ ეტაპისთვის ფაკულტატური ოქმის რატიფიცირება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დამატებითი ფინანსური ასიგნებების გამოყოფას და არ საჭიროებს საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებას.

